

KOREYS TILINI O'RGANISHDA TALABALARNING O'QUV FAOLIYATINI REJALASHTIRISH

Kamarova Maftuna Umar qizi

Koreys filologiyasi katta o'qituvchisi

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya. Mazkur maqolada koreys tilini o'rganish jarayonida talabalarning o'quv faoliyatini rejalashtirishning nazariy va metodik jihatlari yoritilgan bo'lib, o'quv faoliyatini maqsadli tashkil etish, o'quv vazifalarini belgilash, vaqt resurslaridan oqilona foydalanish, o'quv strategiyalarini tanlash hamda o'zlashtirish natijalarini muntazam tahlil qilish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Koreys tilini o'rganish jarayonida qo'llaniladigan **목표 설정 (maqsad belgilash), 학습 계획 (o'quv rejasini tuzish), 학습 전략 (o'quv strategiyasi), 시간 관리 (vaqtni boshqarish), 자기점검 (o'zini nazorat qilish), 성찰 (refleksiya)** kabi tushunchalarning mazmuni izohlangan. Shuningdek, o'quv faoliyatini rejalashtirishning talabning mustaqil ishlashi va o'z o'quv faoliyatini tartibga solishidagi ahamiyati ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: koreys tili, o'quv faoliyati, rejalashtirish, 목표 설정, 학습 계획, 학습 전략, 시간 관리, 자기점검, 성찰, mustaqil ta'lim.

Zamonaviy xorijiy til ta'limida ta'lim oluvchining faqat tayyor bilimlarni o'zlashtirishi emas, balki o'z o'quv faoliyatini mustaqil ravishda tashkil eta olishi ham muhim pedagogik natijalardan biri sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim sharoitida talabning auditoriya mashg'ulotlari bilan bir qatorda mustaqil ravishda ishlashi, o'z oldiga aniq maqsadlar qo'yishi, o'quv vaqtini to'g'ri taqsimlashi va erishilgan natijalarni tahlil qilishi ta'lim samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Koreys tilini o'rganish jarayoni o'ziga xos murakkabliklarga ega bo'lib, talaba bir vaqtning o'zida fonetik, leksik, grammatik, kommunikativ va lingvomadaniy bilimlarni egallashi talab etiladi. Shu sababli koreys tilini o'rganishda faqat dars jarayonidagi faoliyat bilan cheklanib qolish yetarli emas. Talabning o'z o'quv faoliyatini oldindan rejalashtira olishi va belgilangan reja asosida muntazam ishlashi muhim ahamiyat kasb etadi.

O'quv faoliyatini rejalashtirish deganda ta'lim oluvchining o'zlashtirilishi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarni aniqlashi, ularga erishish uchun zarur

bo'lgan faoliyat turlarini belgilashi, vaqt va o'quv resurslarini taqsimlashi hamda faoliyat natijalarini baholash mezonlarini oldindan ko'zda tutishi tushuniladi. Koreys tilini o'rganish kontekstida ushbu jarayon **학습 계획 (haksib ke-hwek)** tushunchasi bilan ifodalanadi. **학습 계획 (haksib ke-hwek)** talabani ma'lum vaqt oralig'ida qanday bilim va ko'nikmalarni egallashi, buning uchun qanday o'quv materiallaridan foydalanishi va qanday faoliyatlarni amalga oshirishini belgilashga xizmat qilib, bunda rejalashtirishni oddiygina kunlik yoki haftalik jadval tuzish bilan tenglashtirish to'g'ri emas. Samarali o'quv rejasi talabani maqsadi, mavjud bilim darajasi, o'zlashtirish sur'ati, vaqt imkoniyatlari va foydalanishi mumkin bo'lgan o'quv resurslarini hisobga olgan holda ishlab chiqiladi.

Rejalashtirish jarayonining muhim tarkibiy jihatlaridan biri **목표 설정 (mokpyo soljong)**, ya'ni *maqsadni belgilashdir*. Aniq belgilangan maqsad talabani o'quv faoliyatiga yo'nalish beradi va kutilayotgan natijani anglash imkonini yaratadi. Masalan, "koreys tilini yaxshi o'rganish" umumiy maqsad hisoblansa, uni aniqroq o'quv vazifalariga ajratish esa rejalashtirish samaradorligini oshiradi. Talaba ma'lum muddat davomida yangi so'zlarni o'zlashtirish, grammatik konstruktsiyalarni qo'llash, koreys tilidagi matnlarni tushunish yoki og'zaki muloqotda muayyan mavzu doirasida fikr bildirish kabi aniq natijalarni ko'zda tutishi mumkin. Bunday yondashuv o'quv faoliyatining mazmunini aniqlashtiradi va talabani o'z natijalarini keyinchalik obyektivroq baholashiga imkon beradi.

Koreys tilini o'rganishda barcha o'quv faoliyatlarini bir xil darajada tashkil etish har doim ham samarali bo'lavermaydi, talaba o'zining mavjud bilim darajasi va ehtiyojlaridan kelib chiqib, ayrim faoliyatlarga ko'proq vaqt ajratishi zarur. Shu nuqtayi nazardan **우선순위 설정 (uson-sunwi soljong)**, ya'ni *ustuvorliklarni belgilash* muhim metodik ahamiyatga ega. Masalan, boshlang'ich bosqichda koreys alifbosi, tovush tizimi va asosiy grammatik birliklarni o'zlashtirish ustuvor bo'lishi mumkin, keyingi bosqichlarda esa lug'at boyligini kengaytirish, matn bilan ishlash, yozma va og'zaki nutqni rivojlantirishga ko'proq e'tibor qaratiladi. Shunday qilib, o'quv faoliyatini rejalashtirish talabani barcha imkoniyatlarini bir vaqtning o'zida ishga solishni emas, balki mavjud ehtiyojlarga muvofiq o'quv faoliyatining ustuvor yo'nalishlarini aniqlashni nazarda tutadi.

Koreys tilini o'rganishda o'quv natijalarining barqarorligi ko'p jihatdan talabani o'z vaqtini qanday tashkil etishiga bog'liq bo'lganligi sababli **시간 관리 (shigan kwalli)** — vaqtni boshqarish o'quv faoliyatini rejalashtirishning muhim jihatlaridan biridir. Talaba uzoq muddatli maqsadlarni qisqaroq vaqt oralig'idagi

vazifalar bilan bog'lay olishi kerak. Masalan, semestr davomida koreys tilida o'qish kompetensiyasini rivojlantirishni maqsad qilgan talaba ushbu maqsadni muntazam matn o'qish, yangi leksik birliklarni o'zlashtirish, matn mazmunini tahlil qilish va o'qib tushunishni nazorat qilish kabi faoliyatlar orqali amalga oshirishi mumkin.

Bunday rejalashtirish o'quv yuklamasining bir vaqtning o'zida haddan tashqari ko'payib ketishining oldini oladi hamda muntazam o'rganish uchun sharoit yaratadi.

O'quv faoliyatini rejalashtirishda talaba faqat "qachon o'rganaman?" degan savolga emas, balki "qanday o'rganaman?" degan savolga ham javob topishi lozim. Shu sababli **학습 전략 (haksib chollyak)** — o'quv strategiyasini tanlash rejalashtirishning mazmuniy jihatlaridan biri hisoblanadi. Koreys tilini o'rganishda turli strategiyalardan foydalanish mumkin. Masalan, yangi so'zlarni kontekst asosida o'zlashtirish, grammatik birliklarni misollar orqali tahlil qilish, koreys tilidagi qisqa videolarni tinglash, matnlarni qayta o'qish, yangi leksik birliklardan foydalanib gaplar tuzish yoki o'z nutqini yozib olib tahlil qilish shular jumlasidandir.

Bunda bitta strategiyani barcha talabalar uchun universal usul sifatida belgilash maqsadga muvofiq emas. Talabaning til bilish darajasi, individual xususiyatlari va o'quv maqsadlariga qarab strategiyalarni tanlash va o'zgartirish imkoniyati saqlanishi kerak.

Samarali o'quv rejasi qat'iy va o'zgarmas hujjat emas. O'quv jarayonida kutilmagan qiyinchiliklar, vaqt imkoniyatlarining o'zgarishi yoki ayrim mavzularni o'zlashtirish uchun ko'proq vaqt talab qilinishi mumkin. Shuning uchun rejalashtirish jarayonida *moslashuvchanlik tamoyiliga* amal qilish zarur. Masalan, talaba ma'lum grammatik mavzuni rejalashtirilgan muddatda yetarli darajada o'zlashtirmagan bo'lsa, keyingi faoliyatni boshlashdan oldin ushbu mavzuga qo'shimcha vaqt ajratishi mumkin. Aksincha, ayrim mavzular kutilganidan tezroq o'zlashtirilgan taqdirda, keyingi o'quv vazifalariga o'tish imkoniyati paydo bo'ladi.

Demak, rejalashtirishning samaradorligi uning o'zgarmasligida emas, balki real o'quv jarayonining natijalariga mos ravishda takomillashtirib borilishida namoyon bo'ladi.

Rejalashtirilgan faoliyatning samaradorligini aniqlash uchun talaba o'z natijalarini muntazam ravishda tahlil qilib borishi lozim. Koreys tilini o'rganishda **자기점검 (chagi chomgom)** - o'zini nazorat qilish va **성찰 (songchal)** - refleksiya jarayonlari shu vazifani bajaradi. O'zini nazorat qilish jarayonida talaba belgilangan o'quv vazifalarining qay darajada bajarilganini, qaysi mavzular yaxshi o'zlashtirilganini va qaysi jihatlar qo'shimcha ishlashni talab qilishini aniqlaydi.

Refleksiya esa o'quv faoliyatining samarali va samarasiz jihatlarini chuqurroq tahlil qilishga imkon beradi. Masalan, talaba koreys tilidagi matnni o'qish jarayonida mazmunni tushunishda emas, balki yangi so'zlarni anglashda qiyinchilikka duch kelayotganini aniqlashi mumkin. Bunday holatda keyingi o'quv faoliyatida lug'at bilan ishlashga ko'proq vaqt ajratish yoki yangi leksik birliklarni kontekst asosida o'zlashtirish strategiyasidan foydalanish maqsadga muvofiq bo'ladi. Shu jihatdan 자기점검 va 성찰 rejalashtirishning yakuniy bosqichi emas, balki keyingi o'quv faoliyatini yanada takomillashtirishga xizmat qiluvchi mexanizm sifatida namoyon bo'ladi.

Bugungi ta'lim jarayonida o'quv faoliyatini rejalashtirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ham muhim imkoniyatlarni yaratmoqda. Elektron kalendarlar, mobil ilovalar, raqamli lug'atlar, ta'lim platformalari va sun'iy intellektga asoslangan vositalar talabaning o'quv faoliyatini tartibga solish, materiallarni tanlash va o'zlashtirish natijalarini kuzatishda yordam berishi mumkin.

Koreys tilini o'rganishda bunday vositalardan foydalanish orqali talaba yangi so'zlarni takrorlash, grammatik materiallarni mustahkamlash, o'qish va tinglab tushunish mashqlarini bajarish hamda o'z natijalarini qayd etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Biroq raqamli vosita o'quv faoliyatining maqsadini belgilovchi asosiy subyekt emas, balki talabaning mustaqil faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida qaralishi lozim.

Xulosa. Koreys tilini o'rganishda talabalarning o'quv faoliyatini rejalashtirish ta'lim jarayonining tashkiliy jihatini belgilash bilan cheklanmaydi. U talabaning o'quv maqsadlarini aniqlashi, ustuvor vazifalarni belgilashi, vaqt va o'quv resurslaridan oqilona foydalanishi, tegishli o'quv strategiyalarini tanlashi hamda o'z faoliyati natijalarini muntazam tahlil qilib borishini nazarda tutadi. **학습 계획, 목표 설정, 학습 전략, 시간 관리, 자기점검 va 성찰** kabi tushunchalarning o'zaro bog'liq holda qo'llanishi koreys tilini o'rganish jarayonini yanada maqsadli va izchil tashkil etishga xizmat qiladi. Ayniqsa, rejalashtirishning moslashuvchanligi talabaning real o'quv ehtiyojlari va erishayotgan natijalariga mos ravishda o'z faoliyatini takomillashtirish imkonini beradi. Shunday qilib, o'quv faoliyatini rejalashtirish koreys tilini o'rganishda talabaning faolligini oshirish, mustaqil ishlashini qo'llab-quvvatlash va o'quv jarayonini ongli ravishda boshqarish uchun muhim metodik asoslardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Zimmerman, B. J. Becoming a Self-Regulated Learner: An Overview. *Theory into Practice*, 2002.

2. Pintrich, P. R. The Role of Metacognitive Knowledge in Learning, Teaching, and Assessing. *Theory into Practice*, 2002.
3. Little, D. *Learner Autonomy: Definitions, Issues and Problems*. Dublin: Authentik, 1991.
4. Oxford, R. L. *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Newbury House, 1990.
5. 한국어교육학 관련 연구자료 및 한국어 학습자 자율성에 관한 연구.

№	Тема/Mavzu	Автор/Muallif	Страница/ Bet
64	O'ZBEK FILMLARIDA UCHRAYDIGAN MILLIY-MADANIY BIRLIKLARING LINGVOKULTUROLOGIK TASNIFI	BAKIYEV FAXRIDDIN JAMSHID O'G'LI	327
65	ПРАГМАТИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ОРИЕНТАЛИЗМОВ КАК СРЕДСТВА РЕПРЕЗЕНТАЦИИ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЙ КАРТИНЫ МИРА В РУССКОЯЗЫЧНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ УЗБЕКИСТАНА	Ш.Н. МАМАТОВА	331
66	РУССКО-УЗБЕКСКИЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ДИСКУРС КАК ПРОСТРАНСТВО ЯЗЫКОВОГО КОНТАКТА (НА МАТЕРИАЛЕ НЕЯЗЫКОВЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ПОДГОТОВКИ)	ИРГАШЕВА ДИЛНОЗА МАХСУДЖОНОВНА	336
67	ФОРМИРОВАНИЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ДИАЛОГА КУЛЬТУР (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ)	АЛИМОВА ДИЛБАР ХАЛИМОВНА	342
68	ПАРАГРАММАТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВАРИАТИВНОСТИ ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЛИТЕРАТУРНОМ ЯЗЫКЕ	ЗЕБО НАСРИДДИНОВА; САОДАТ РАХМАТОВА	348
69	ФОРМИРОВАНИЕ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ-ФИЛОЛОГОВ ПОСРЕДСТВОМ ГЕРМЕНЕВТИЧЕСКИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИГР	САЪДИЕВА СИТОРА ТОХИР КИЗИ; РАХМАТОВА САОДАТ АМРАКУЛОВНА	353
70	PEDAGOGICAL REQUIREMENTS FOR THE DEVELOPMENT OF HIGHER-ORDER COGNITIVE COMPETENCIES IN THE HIGHER-EDUCATION CONTEXT	DUSHANOVA NARGIZA MAMATKULOVNA; LAZZAT TURABAEVA	358
71	TASKS FOR THE PHENOBOL APPROACH	DUSHANOVA NARGIZA MAMATKULOVNA; KALIYA KIYASOVA	363
72	СОПОСТАВИТЕЛЬНОЕ ИЗУЧЕНИЕ ИМЕННЫХ СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ РУССКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ	МАМАСОЛИЕВ ИЛХОМ УБАЙДУЛЛАЕВИЧ; РУЗИБАЕВ МАРДОН МУСУРМОНОВИЧ	368
73	THE IMPACT OF DIGITAL COMMUNICATION TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' ENGLISH LANGUAGE COMPETENCE	ZARRINA YUSUPOVA; MARYAM KUZIEVA	373
74	VIRTUAL INTERACTION AND COLLABORATIVE LEARNING IN DIGITAL ENVIRONMENTS: NEW APPROACHES TO TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE	ZARRINA YUSUPOVA; KALIYA KIYASOVA	377
75	ПОЭТИКА «ЮЖНОЙ ГОТИКИ» И ЕЕ СЕНСОРНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ В ТВОРЧЕСТВЕ У. ФОЛКНЕРА	СУЛЕЙМАНОВ ТИМУР ХАЛИЛОВИЧ	381
76	KOREYS TILINI O'RGANISHDA TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM FAOLIYATINI TASHKIL ETISH	KAMAROVA MAFTUNA UMAR QIZI	391
77	KOREYS TILINI O'RGANISHDA TALABALARNING O'QUV FAOLIYATINI REJALASHTIRISH	KAMAROVA MAFTUNA UMAR QIZI	394